

Raad van State beperkt toepassing faciliteiten in randgemeenten

Publicatie: 29 december 2004

Inwoners uit de Vlaamse randgemeenten van Brussel die het Frans willen gebruiken, moeten daar telkens opnieuw om verzoeken. De Raad van State sluit zich aan bij de beperkende interpretatie die de Vlaamse regering aan de faciliteitenwetgeving geeft. De Raad heeft de klachten van onder meer het gemeentebestuur van Kraainem en Linkebeek tegen de rondzendbrief-Peeters verworpen. De **rondzendbrief** van de toenmalige Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, **Leo Peeters** (sp.a), dateert van 16 december 1997 en gaat over het taalgebruik in de Vlaamse gemeenten. Op 9 februari 1998 verstuurde minister van Welzijn **Luc Martens** (CD&V) een gelijklopende rondzendbrief over het taalgebruik in de OCMW's.

De rondzendbrieven regelen ook de toepassing van de bestuurstaalwet in de gemeenten waarvan de Franstalige inwoners taalfaciliteiten hebben, onder meer zes Vlaamse randgemeenten van Brussel. Volgens de rondzendbrieven moeten de gemeentebesturen en OCMW's van die gemeenten in de betrekkingen met hun inwoners het Nederlands gebruiken. Enkel wanneer een inwoner daar telkens opnieuw uitdrukkelijk om verzoekt, mag het Frans worden gebruikt.

Huisvuil

Met de rondzendbrieven wilde de Vlaamse regering een einde maken aan de gewoonte van de gemeentebesturen automatisch Franstalige belastingbrieven en andere documenten te sturen naar wie daar eenmaal om had verzocht. Volgens de Vlaamse regering strookt die praktijk niet met de bedoeling van de faciliteiten, namelijk de bevordering van de integratie van Franstaligen in Vlaanderen.

De rondzendbrieven zetten kwaad bloed bij de Franstalige partijen, bij Franstalige inwoners van de zes randgemeenten en bij de burgemeesters van die gemeenten. In het voorjaar van 1998 werden bij de Raad van State verschillende schorsings- en vernietigingsberoepen ingediend tegen de rondzendbrieven. De weigering van sommige burgemeesters de rondzendbrief-Peeters toe te passen, leidde de voorbije jaren tot conflicten met de Vlaamse regering. Het scherpste conflict, over de taal van de aanslagbiljetten voor de huisvuilbelasting in Wezembeek-Oppeem, resulteerde in de afschaffing van de belasting.

Al in juli 1998 verwierp de Raad van State de schorsingsverzoeken.

Gisteren werd bekend dat de RvS op 23 december ook de annulatieberoepen heeft verworpen, hoewel de auditeur in zijn verslag de vernietiging van de rondzendbrieven had voorgesteld. De RvS sluit zich in vier arresten aan bij de stelling van de Vlaamse regering, dat de faciliteiten restrictief moeten worden toegepast.

Marc Deweerdt

De TIJD, 29/12/2004

Vlaamse pesterijen

Guy Verhofstadt riep in zijn kerstboodschap op de confrontatie te ruilen voor samenwerking. Op communautair vlak is de eerste minister daarmee niet aan zijn proefstuk. Zolang hij premier is - en dat is inmiddels ruim vijf jaar - predikt hij de vrede tussen Vlamingen en Franstaligen in een poging de communautaire doos van Pandora gesloten te houden. Zijn trouwe luitenant, Patrick Dewael, presteerde het als Vlaams minister-president zelfs **de rondzendbrief-Peeters te bestempelen als een pesterij tegenover de Franstalige vrienden.**

Als dat al zo zou zijn, dan is het voor de Vlamingen voortaan toegelaten de Franstalige inwoners in hun faciliteitengemeenten te pesten. De Raad van State is immers van oordeel dat de rondzendbrieven Peeters en Martens niet strijdig zijn met de taalwet. De - voortaan toegelaten - "pesterijen" bestaan erin dat de Franstalige inwoners van faciliteitengemeenten niet meer voor eens en altijd in hun taal worden bediend, maar telkens opnieuw hun bediening in het Frans moeten aanvragen.

De Nederlandstalige kamer die zich over de Franstalige klachten tegen de rondzendbrieven boog, heeft er bijna zeven jaar over gedaan om tot een oordeel te komen. Dat het zo lang geduurd heeft, wijst erop dat de kamer zelf verdeeld was. Zo vroeg de auditeur de vernietiging van de rondzendbrieven. Maar de kamer nam ook haar tijd omdat ze er zich van bewust was communautair op eieren te lopen.

Waarom de arresten juist nu worden geveld, is niet duidelijk. Voor Verhofstadt komen ze in elk geval op een zeer ongelegen moment. De premier had van de traditionele luwte in de kerst- en nieuwjaarsperiode gebruik willen maken om een aantal denksporen voor de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde af te toetsen. De Franstaligen zullen na de arresten evenwel minder dan ooit geneigd zijn enige communautaire redelijkheid aan de dag te leggen.

Bovendien verliest Verhofstadt door de arresten een mogelijke pasmunt. Het denkspoor om de rondzendbrief-Peeters in ruil voor de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde af te zwakken of in te trekken, mag de eerste minister definitief opbergen.

Meer nog, de arresten geven nieuw voedsel aan de Vlaamse stelling dat de faciliteiten een uitdovend karakter hebben. Als een Franstalige in een faciliteitengemeente niet voor eens en altijd zijn faciliteiten kan aanvragen, impliceert dit ook dat de faciliteiten er niet voor eens en altijd zijn.

In tijden van verplichte inburgering is dat ook niet meer dan normaal. De faciliteiten werden ingevoerd om de Franstaligen de kans te geven zich in te burgeren. Maar onderzoek toont aan dat ze juist een rem op hun inburgering zijn. Iets dat contraproductief werkt, moet worden afgeschaft. Iets dat uitdovend is, moest na veertig jaar al lang zijn uitgedoofd.

Stefaan Huysentruyt

De TIJD, 29/12/2004

Voorrang Nederlands beperkt faciliteiten in Brusselse rand

Omdat het Nederlands volgens de grondwet voorrang heeft in Vlaanderen, moeten de taalfaciliteiten die Franstalige inwoners van de Vlaamse randgemeenten van Brussel genieten, **restrictief** worden geïnterpreteerd. Op grond van die overweging sluit de Raad van State zich aan bij de stelling van de Vlaamse regering dat de Franstalige inwoners hun verzoek het Frans te gebruiken, telkens uitdrukkelijk moeten herhalen. De kwestie heeft de voorbije jaren de communautaire koorts geregeld doen stijgen. De taalfaciliteiten zijn sinds hun invoering, meer dan veertig jaar geleden, een haast permanente bron van conflicten tussen Vlamingen en Franstaligen. In 1962 werd de taalgrens definitief vastgelegd. Een jaar later werd de Brusselse agglomeratie voor eens en voor altijd beperkt tot de 19 gemeenten. Sedertdien behoort elke gemeente van het land tot een van de drie eentalige taalgebieden (het Nederlandse, het Franse en het Duitse) of tot het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Op de regionale eentaligheid van Vlaanderen en Wallonië werd een

uitzondering gemaakt in enkele tientallen gemeenten langs de taalgrens, waar anderstalige inwoners taalfaciliteiten kregen. In, bijvoorbeeld, de Vlaamse gemeenten Ronse en Voeren kunnen Franstalige inwoners die dat wensen, in het Frans met het gemeentebestuur communiceren en Franstalige documenten krijgen. Gelijksoortige faciliteiten werden in 1963 ingevoerd in zes Vlaamse randgemeenten van Brussel: Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem.

Over de vraag of de faciliteiten in de zes randgemeenten al dan niet tijdelijk zijn, ruziën Vlamingen en Franstaligen al vier decennia. Uit de vaststelling dat Vlaamse parlementsleden tijdens de bespreking van het wetsontwerp over de begrenzing van Brussel en de faciliteitenregeling voor de randgemeenten de faciliteiten een **instrument van integratie** noemden, concluderen de Vlamingen dat de regeling uitdovend is. Franstalige volksvertegenwoordigers beklemtoonden tijdens die debatten dan weer dat het om een permanente recht gaat. De wet zelf zwijgt daar in alle talen over. Ook in het verslag van de commissiebesprekingen staat niet dat de faciliteiten tijdelijk zijn. Sinds de 'betonning' van de faciliteiten in de grondwet, in 1988, heeft de discussie daarover niet veel zin meer.

Integratie

De vraag naar het integratiebevorderende karakter van de faciliteiten blijft wél gesteld. Terwijl de Franstaligen er zich nog altijd niet mee hebben verzoend dat de zes randgemeenten tot het Nederlandse taalgebied behoren en onder de bevoegdheid van het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering vallen, streeft de Vlaamse overheid ernaar het Nederlandstalige karakter van de randgemeenten te versterken, ook al is nog maar een kwart van de inwoners echt Nederlandstalig.

Met dat doel verduidelijkte de regering-Van den Brande II in de rondzendbrief-Peeters van 16 december 1997 de toepassing van de bestuurstaalwet in de faciliteitengemeenten. De toenmalige minister van Welzijn Luc Martens verklaarde op 9 februari 1998 de rondzendbrief van zijn collega van Binnenlandse Aangelegenheden, Leo Peeters, van toepassing op de OCMW's.

Peeters gaat uit van het integratiebevorderende karakter van het faciliteitenstelsel. Daaruit leidt hij af dat de faciliteiten restrictief moeten worden toegepast, "hetgeen impliceert dat de particulier telkens uitdrukkelijk moet verzoeken om het Frans te gebruiken". Het gemeentebestuur moet in zijn betrekkingen met de inwoners altijd het Nederlands gebruiken. Enkel wanneer een Franstalige daar **"telkens uitdrukkelijk"** om verzoekt, mag het Frans worden gebruikt. "Het is dus uitgesloten dat particulieren die eens het gebruik van het Frans

hebben gevraagd, later automatisch opnieuw in het Frans worden aangeschreven", staat in de rondzendbrief. Peeters ging daarmee in tegen de gangbare praktijk in de randgemeenten, dat wie als Franstalige stond geregistreerd automatisch in het Frans werd aangeschreven.

De Raad van State sluit zich bij de rondzendbrief-Peeters aan. In vier arresten van 23 december, drie over de rondzendbrief-Peeters en één over de rondzendbrief-Martens, verwerpt de RvS de klacht van de gemeenten Linkebeek en Kraainem, het OCMW van Kraainem en een inwonster van Sint-Genesius-Rode.

Voorrang

De Raad van State steunt zich op een arrest van het Arbitragehof van 10 maart 1998, waarin staat dat de faciliteiten geen afbreuk mogen doen aan de grondwettelijke voorrang van het Nederlands in Vlaanderen, ook in de zes randgemeenten.

Om met de grondwet in overeenstemming te zijn, moet de interpretatie van de faciliteitenwetgeving stroken met die voorrangspositie van het Nederlands, zegt de Raad van State. De ruime interpretatie van de Franstaligen en de gewoonte om Franstaligen die dat één keer hebben gevraagd altijd in het Frans aan te schrijven, stroken daar niet mee. **Ze "leiden in wezen tot een stelsel van tweetaligheid, waarbij de taalvoorkeur van personen zelfs in bestanden wordt vastgelegd" en zijn niet verenigbaar met de bestuurstaalwet**, zegt het arrest. De restrictieve interpretatie van de faciliteitenwetgeving in de rondzendbrief - Peeters, dat het verzoek om het Frans te gebruiken uitdrukkelijk moet worden herhaald, is daarentegen verenigbaar met de bestuurstaalwet, zegt de Raad van State.

Mark Deweerdt

De TIJD, 29/12/2004